Ч. 17 (11.358). Львів, пятниця 25. січня 1929. Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11–12 год. передполуднем. Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 43-41. Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Льойд Джордж про диктатуру в Югославії.

Львів, 24. січня 1929.

Світова війна для богатьох країн Европи витворила такі заплутані умови, поставила перед ними такі проблеми, які годі було швидко розвязати, або й зовсім неможливо було поладнати за допомогою більше або менше демократичних парляментів. З другого боку чотирохлітний приклад війни, як нагого насильства, без сумніву дуже глибоко вплинув на психіку широких народніх мас, і так званих „провідників". На руїнах царської імперії московська демократія показала себе зовсім нездібною зрозуміти психольоґію широких народніх мас — тимчасовий уряд не мав сміливости ані приступити до розвязання революційним шляхом земельної справи, ані не міг розвязатися з так званими „союзниками", ані не міг приступити до найважнішої тоді справи, заключення мира. Все це привело до утворення під старим гаслом, давно пропаґованим соціял-демократами всіх країн та національностей, „диктатури пролетаріяту", а властиво диктатури лише самої більшовицької партії, а в ній диктатури з початку Леніна, а потому диктатури його наступників.

Потому прийшла черга на Італію, в якій демократичний парлямент з його роздробленням на партії теж не зміг розвязати ні одної з проблем, які зявилися там по війні. До тогож цей парлямент, власне через хибне розуміння демократії, не міг дати з насильними виступами певної частини італійського робітництва, які нарешті так допекли більшости італійського населення, що воно у фашизмі побачило одиноку забезпеку спокійного і впорядкованого життя, і так повстала диктатура Муссоліні. Ця диктатура, в противенстві до комуністичної диктатури, характеризується тим, що їй, бодай тимчасово, удалося розвязати найпекучіші біжучі проблеми італійської політики, особливо в економічній ділянці.

В Польщі розгардіяш між самими польськими партіями дійшов до неможливої міри, так, що травневий переворот марш. Пілсудського відбувся зовсім легко. З огляду на зовсім відмінну від Італії внутрішню структуру Польщі, а також на специфічні особливости її міждержавного положення, влада марш. Пілсудського не могла розвязати жадної з внутрішніх або зовнішніх, пекучих для Польщі проблем. Вона обмежилася покищо, та й то в доволі дивних формах, лише до певної консолідації внутрішніх польських сил, при чому кидається в вічі цілковитий брак взагалі якихнебудь плянів на дальшу мету.

Заведено диктатуру також в Еспанії, потому у Литві, далі в Альбанії, аж до недавна істнувала диктатура родини Братіяну в Румунії, а тепер до цього ряду ріжнородних і з ріжними прикметами диктатур прилучилася ще одна, — диктатура югославянського короля Олександра.

З приводу заведення диктатури в Югославії бувший премієр-міністр Великої Британії, Льойд Джордж опублікував недавно дуже інтересну статтю, яка між іншим характеристична тим, що показує зовсім добре знайомство цього англійського політика з найважнішими проблемами внутрішньої політики Югославії і влучно характеризує основні причини тої політичної крізи, яка на ділі довела там до диктатури.

Та на початку своїх виводів відносно Югославії Льойд Джордж робить дуже цікаву загальну характеристику ріжних диктатур, які повстали тепер в Европі. На його думку *всі вони є втіленням реакції*, часом з боку небогатьох людей, часом з боку більшости, а практично всі вони змагають до того, *щоби скасувати у себе принцип про право народів на самоозначення*. Всі вони є наслідком місцевого і тимчасового занепаду парляментарної системи в тих країнах, в яких ця система ще не мала часу і нагоди пустити глибше коріння.

Для нас цікаво зазначити, що говорить цей визначний англійський політик про Польщу та Литву.

„Влада Пілсудського в Польщі та Вальдемараса в Литві, — каже він, — належать до зовсім іншої категорії. В обох цих країнах диктатура хоч і має досить велику силу, одначе не є такою отвертою та сильною, як в Італії та Еспанії. Бо тут ці диктатури мусять бути переводжувані в звязку з удаванням парляментарним ладом. Жадний з цих обох диктаторів не важився би скасувати парляменти, хоч вони при ріжних нагодах і показали, що не вагаються і не потрібують вагатися усувати їх на деякий час, щоби перевести в життя свої власні бажання або не допустити до переведення в життя бажань парляментів".

На думку Льойда Джорджа новоутворена югославянська диктатура має цілковито інший характер, ніж італійсько-еспанський або польсько-литовський тип. Вона вийшла з ініціятиви корони, і корона є дійсним диктатором; командант королівської охорони, як міністр-президент, є лише перекладчиком королівської волі в справах політичних та адміністраційних. В цій точці новий уряд в Білгороді принципіяльно відріжняється від урядів Італії та Еспанії. Крім того сербська королівська диктатура, хоч вона дійсно є реакцією, *одначе не є політичною реакцією в соціяльному розумінні*, як наприклад більшовизм, а належить до того типу реакцій, які бували вже перед 1914 р.

І тут Льойд Джордж характеризує ті причини, які довели до теперішньої крізи в Югославії, а саме, що ріжниця між сербами та хорватами в їх культурі, релігії та соціяльній будові є настільки велика, що обидві ці частини того самого народу годі тримати в рамах одної стисло централізованої держави, а до того ще так, щоби перевагу і панування в цілій державі мала менше розвинена культурно й економічно частина народу — серби. При цьому Льойд Джордж зовсім слушно підчеркує, що справи політичної автономії для хорватів ніяк не можна підводити під рубрику справ меншостей, бо вони в Югославії не творять жадної меншости.

Хорвати вже за часів своєї приналежности до Угорщини мали далеко ідучу політичну автономію. Тому зрозуміло, що тепер вони вимагають в рамах триєдиного королівства такої самоуправи, яку має Ірляндія супроти Анґлії в британській державі.

Ми не будемо переповідати докладно характеристики ріжниць та непорозумінь між сербами та хорватами, яку дає Льойд Джордж. Ми вже вище зазначили, що він виявив тут зовсім докладну обзнайомленість з цею справою. Натомість для нас далеко цікавішими є його погляди на те, як і чим скінчиться ця кріза в Югославії. Ці погляди треба назвати оптимістичними, бо й справді, він висловлюється так:

„Певним є, що хорвати та словінці кінець кінцем забезпечать собі бажану автономію. Що правда, ніхто не може знати, чи ця автономія буде в формі персональної унії на взірець бувшої австрійсько-угорської монархії під Габсбурґами або британського домініяльного уряду, чи ця автономія прибере форму федеративної держави, як це є в Німеччині, в Злучених Державах та Канаді. Напевно можна сказати лише те, що чим швидче буде загварантована ця автономія, і чим менше проллється з приводу неї крови, тим менше радикальним потрібує бути процес децентралізації".

В дальших виводах переходить Л. Джордж до освітлення інтернаціонального значіння тих подій, які тепер сталися в Югославії. Тут він теж хоч і вказує на певну небезпеку, одначе гадає, що все кінець кінцем обійдеться спокійно.

„Югославія, — каже він, — має між своїми сусідами дві держави, з якими вона була у війні, Угорщину та Болгарію, а крім того ще одну велику державу, Італію, яка уважає Югославію у своїй боротьбі за панування на Адрійському Морю та на Балкані за свого суперника. Та на щастя Рим має досить політичної мудрости, щоби не використовувати внутрішніх труднощів Югославії в формі якоїнебудь погрози. Рим мабуть добре знає, що подібна погроза мала би одиноким наслідком те, що серби, хорвати та словінці негайно були би змушені відложити на бік свою сварню і порозумітися. З цеї причини ледви чи треба боятися якої небезпеки з боку Італії в тій справі. Одначе ця небезпека, якщо югославянська кріза буде тягтися занадто довго, може повстати у самому Білгороді, а саме між офіцерами, яких влада незвичайно розширилася наслідком теперішньої королівської диктатури і які далі без зміни мають велику ненависть проти Італії. Але треба надіятися, що вони не спробують ратувати єдність королівства за допомогою протиіталійської пропаґанди. На щастя відомою є уміркованість короля Олександра, а крім того Франція ледви чи дала би своїй сербській союзниці якінебудь небезпечні поради, боячися, що в цьому випадку вона викличе зближення між Німеччиною та Італією".

Нарешті Льойд Джордж гадає, що диктатура в Югославії зможе швидко зникнути мирною дорогою, як це сталося недавно в Румунії. Ми уважали за потрібне переповісти цей голос одного з найвизначніших англійських політиків не для того, щоби він висловлював якінебудь оригінальні думки. Його стаття замітна насамперед як прояв того, як докладно починають студіювати відносини на Сході такі анґлійські політики, як Льойд Джордж. Його міркування про причини крізи в Югославії, про характеристичні ріжниці між сербами та хорватами виявляють далеко більше обзнайомлености з дійсним станом справ Югославії, ніж писанина хочби віденських органів преси, яка повинна би була краще визнаватися в тих справах.

ЗАМІТКИ і ВІДГУКИ.

За збереження термінольоґічного хаосу.

Пос. С. Хруцький в імени Українського Клюбу зголосив в соймі внесення в справі усунення хаосу в урядовій термінольоґії, приноровлюваній до нашого народу. Відроджена Польща в писаних (друкованих) актах (розпорядках і законах) під натхненням Ґрабських і Ко. користується у відношенні до нашого народу термінольоґічним означенням: „русін", „рускі", а для усунення непорозумінь в б. російській займанщині додає пояснюючий термін „русіньскі". Зате представники влади в своїх виступах у соймі і поза ним частіше уживають термінів: „українець", „український", а тільки в ряди-годи вертають до терміну „рускі", може й мимовільно віддаючи данину ґрабщині. На львівському університеті, обсадженому вшехполяками, „стозеспольцями" і спорідненими з ними чинниками з табору Безп. Бльоку, поруч назви „рускі" в „науковому" розумінні введено термін „малорускі" на місце передвоєнного „українсько-руський".

Бажаючи усунути цей хаос та надати загально-національним термінам: „українець", „український" право горожанства в урядових актах, врештою згідно з дійсним станом річей, пос. Хруцький зголосив своє внесення. Зближування хвилі розгляду цього внесення конституційною комісією викликало формальну заверюху в польській пресі. Перед у тій кампанії за збереження термінольоґічного хаосу ведуть два „малопольскі" політичні орґани: *„Слово Польске"* й *„Іл. Кур. Цодзенни"*, розщедрюючись протестами таких авторитетних „наукових" установ, як десять здебільшого паперових москвофільських товариств або анонімова, хмарами сповита „Червіньско-Руска Орґанізація Зґода" в Кракові. Розуміється, ці орґани користуються й власними доказами з ділянки язикознавчо-„наукової", історичної й головно політичної, маючи на меті одно: *„зберігти й поширити термінольоґічний хаос у відношенні до західної вітки українського народу і тим чином*

сверху витворити своєрідне сепаратистичне культурне провансальство від головного пня української нації, а опісля етнічно-регіональними засобами асимілювати його в користь польської державної нації".

Реєструвати й аналізувати голоси органів польського крайного націоналізму й денаціоналізму (у відношенні до нашого народу) булоб зайвою витратою часу. Тому зупинимося тільки на деяких характеристичних голосах, які відкривають правдиве обличча борців за старовинну назву „Русь" і „рускі". Почнемо з анонімово-катакомбної „Червінсько-Рускої Організації Згода" в Кракові, яка — по всякій правдоподібности — є ідеольогічною філією „десятьох руских товариств і організацій" зпід стягу упривілеєного гуртка Л. Черкавського, М. Бачинського і д-ра О. Лисяка, щасливих технтарів з ласки поляків загальнонаціональної фондації „Нар. Дім" у Львові, або епігоном „Руського Собору" з 1848 р.

Отже та „Згода" з усею рішучістю противиться афірмації термінів „українець", „український", бо

„*день евентуального введення в життя проектованої зміни буде днем введення заколоту і збільшення до небувалих досі розмірів народностевої колотнечі і незгоди. Для польсько-руської згоди буде то день заглади.* Не ідея зміцнення держави кермувала авторами проекту, бо проектована зміна може тільки шкоду принести Польщі. *Ми, русини в Польщі, маємо свою малу Вітчину, а нею є наша родинна земля Червона Русь, а другу велику Вітчину, спільну Вітчину Польщу. Тому наш розгляд над нашою національною назвою — як від історичним, так і політичним оглядом — буде означений границями Польської Держави*".

Після того йдуть всякі „історичні" фанаберії на тему того, що нинішня „Малопольска Всходня" і частинно Волинь то давня Червона Русь; що історія не ствердила, до кого той край первісно належав: до поляків, чи до русинів; що тут ніколи не було українських князів; що все уживано тут назви „рускі"; що й Австрія уживала назви „русін" (Ruthene) та що тієї назви уживали папи в своїх буллях, а все те потрібне на те, щоби „ствердити", що

„аж в останніх двох десятках літ воююча з поляками частина руської інтелігенції зуміла ввести до публіцистики і політики назву „український" у відношенні до земель давньої Червоної Руси, коли одночасно (?!) творилося поняття „Україна" на схід від Збруча, отже вже поза границями нинішньої Польщі на місце давньої назви „Україна" в географічному розумінні".

Ніхто інший, тільки „вороги польськости", „руські радикали", що то серед „руського люду" поширили хліборобські страйки, „принесли" назву „український".

„Той рух, що вводить нову національну назву, а одночасно і заколот у досі спокійних польсько-руських відносинах, ревно підтримували (?!) Пруси й Австрія. Згода між русинами й поляками була їм не на руку, назва русин була синонімом згоди і єдности з поляками, як і сьогодня мешканець Червоної Руси, що називав себе русином, а не „українцем", то горожанин руської народности, який безоглядно признав польську державність і право до життя і замешкування у Малопольщі Всхідній та на Волині також другому братньому народові польському. Навпаки, назва „українець", принороблювана до галичан, стала синонімом ворожого до Польщі відлому руського громадянства, що змагає до відірвання від Польщі і що братається з усіми її ворогами. Як довго в Австрії неподільно була уживана назва „рускі", так довго панувала братня любов і польсько-руська згода. Коли на місце тієї назви почато вживати назви „український, почалась споживлення гідна доба непорозумінь, а навіть крівавої боротьби на національному підкладі. Також польська державна рація промовляє за залишенням нас „русинами" з огляду на схід від Збруча Радянської України. Зміна офіціяльної назви „русинів" на „українців" в консеквенції мусить довести до внутрішнього ферменту і змінення агітації в Малопольщі Всхідній і на Волині, а навіть до небажаного розвитку міжнародніх відносин зі сусідами Польщі".

Ми з розмислом зупинилися довше над слюкубрацією анонімової „Згоди", бо вона як найкраще віддає ті тенденції, які інші польські чинники намагаються більше або менше скрити за параваном „науковости", доцільности, практичности і т. і., покликуючись навіть на українських учених шляхом відповідної інтерпретації й накручування на своє копито їх'х поглядів (диви статтю в „Слові Польскім": „Справа *державної* ваги"). Однак поза всякими псевдонауковими вихилясами з усіх тих „аргументів" виладить як основне *політичне* шило. Юзеф Рудніцький в згаданій вгорі статті пише:

„В імя створення і втримання добрих і приязних відносин з уже істнуючою українською державою слід противставитися приняттю назви „український" в Польщі як політичної номенклятури для руського населення. Стоячи на ґрунті реальних фактів, уважаємо, що саме в імя добрих відносин з українським народом шкідливою булаб петрифікація назви „український" в Польщі. З українською державою й українським народом, що змагає до здобуття повної політичної незалежности від Росії, є ми в якнайкращих взаєминах, досі нічим незакаламучених. Приймаючи в Польщі урядово політичну назву „український", ми тим самим приналиб політичну єдність тих, що в Польщі так називаються з народом й українською державою за Збручем. А який-же табор бажає в Польщі бути урядово політично означеним як „українці" й „український"? Той, що свідомо стоїть на сепаратистичному, противдержавному становищі, даючи тому при кожній нагоді повний, свідомий вислів. Отже приймаючи назву „український", ми немов би тимсамим петрифікуємо противдержавний сепаратизм українських партій в Польщі, а признаючи політичну єдність руського населення в Польщі з українською державою, **implicite** самій тій державі накидуємо протипольський фронт, що ані з правдою, ані з нашим державним інтересом не є згідне. Український нарід не є у відношенні до нас ворожо настроєний і хоче жити з нами в мирних, трактатами означених сусідських відносинах. Сепаратизм українських партій в Польщі ворожо відноситься до польської держави, отже негує принціпову поставу української держави".

Хіба досить цих „геніяльних" уваг і „льогічних" висновків п. Юзефа Рудніцького, що виступає в ролі чічероне становища української держави й українського народу (очевидно, лише на схід від Збруча), щоби переконати своїх коннаціоналів і співпатріотів у конечности зберігти назву „русін", „рускі" — не як назву загально-національну, але культурно-сепаратистичну, провінціональну в надії зведення українського народу в межах Польщі до ролі якогось культурного „Zwischending-u", який згодом впаде в широкі і захланні обійми етнічности, під кожним оглядом зливаючись в польському річищі.

Проти влади узурпатора.

Аманула приготовляє офензиву на Кабул.

Неясне положення в Афганістані не перестає цікавити політичного світу. „Льокаль Анцайгер" повідомляє з Льондону", що там прийшли з Пешавару вісти, немов то узурпатора афганського престола Габібуллага вбито. По інших вісткам він утік. Одначе офіціяльні повідомлення з Кабулу дементують усі ці вістки. Габібуллаг по тим повідомленням робить тепер спробу створити уряд: бої, нібито, всюди вже застановлені, тільки в Ягдалику, що лежить на половині дороги між Кабулем і Джалабадом, є ще безпорядки і грабежі

Берлінський „Ахт-Ур-Блят" довідується з Аллагабаду, що між магометанами у Східних Індіях пробудився сильний рух в користь Аманули. В Пешаварі і Лагоре відбулися великі віча, на яких рішено помогти всіми силами прогнаному королеві. Бесідники взивали до проголошення „святої війни" проти афганських повстанців. Рішено також вислати експедицію з лікарів і сестер-жалібниць до Кандагару і зажадати від Аманули, щоб він привернув знова незалежне королівство Афганістану „для добра ісляму і свободи Азії". В найближчу неділю мають відбутися по цілих Індіях масові віча, на яких магометанське населення буде покликане до підтримки Аманули в його змаганнях до втраченого престола. Англійсько-індійський уряд до цієї акції нібито не мішається.

Про приготування Аманули до розправи з повстанцями пишеться немало в пресі. Так прим. „Дейли Експрес" повідомляє з Кандагару, що Аманула робить горячкові приготування до походу на Кабул, в чому помагає йому богато матеріяльно його мати, відома зі своїх богацтв. Аманула видав відозву до населення, а окремо до повстанців, взиваючи їх до опамятання й обіцюючи їм безкарність, якщо вони йому підчиняться. Позатим відомо, що його аґенти збирають і закуповують амуніцію і военний матеріял. Загалом виглядає на певну річ, що домашня війна в Афганістані зачнеться в короткому часі наново, бо давня династія має богато відданих прихильників, які не скоро погодяться з владою узурпатора.

По останнім вісткам з Кандагару приїхав туди б. головний вожд афганських військ Аманули, ген. Могамед Валі Хан, що кермував усіми опе-

---

М. ЗОЩЕНКО.

Невідомий приятель.

Жив такий чоловік, Петро Петрович, з дружиною своєю, Катериною Василівною. Жив він на Малій Охті. І жив гарно. Багато. Хазяйство, і ґардероба, і скрині повні добра... Було у нього навіть два самовари. А прасок — і не зрахувати — штук пятнацять.

Та при всьому такому багацтві жив чоловік нужденно. Сидів на своєму добрі, дивився на свою дружину й нікуди не показувався. Боявся з хати виходити. Самі знаєте, які тепер злодійкуваті часи. Навіть у кінематограф не ходив.

Ну, а раз якось одержав Петро Петрович письмо почтою. Письмо довірочне. Без підпису. Хтось пише:

— „*Ех, ти, — пише хреню старий, чоботе поєстяний. Живеш ти зі своєю молодою дружиною і не бачиш, що довкруги тебе діється. А жінка твоя, дурню старий, вертиться з одним обивателем. А що я твій невідомий приятель і все таке інше, то повідомляю: Коли ти, старий хреню, прийдеш у Парк Трудящих в 7-ій годині вечером у суботу, 29. липня, то на власні очі переконаєшся, яка твоя дружина весела жіночка. Протри очі, старий хреню.*

З глибокою пошаною

Невідомий Приятель".

Прочитав оте письмо Петро Петрович і оторопів. Почав пригадувати, як і що. І пригадав: одержала Катерина Василівна два листи, а від кого — не сказала. І взагалі вела себе підзорливо: до матері занадилася і грошей вимагала на дрібні видатки.

„Ну, й ковінька! — подумав Петро Петрович. — Вигрів я гадюку... Та нічого, не дозволю над собою насміхатися. Вислідижу, пику натовчу і розмова вся"

В суботу, 29. липня, Петро Петрович прикинувся хворим. Приляг на канапу і слідкує за дружиною. А та — нічого — хазяйством займається. Але під вечір говорить:

— Мені, — каже — Петре Петровичу, треба до матері зайти. У мене, каже, мати важко захворіла.

І сама ніс пудром, капелюшок на потилицю, і вішла.

Петро Петрович чимскорше одягся, взяв у ліву руку палицю, надяг кальоші — і слідом за жінкою.

Прийшов у Парк Трудящих, ковнір підняв, щоби не пізнали, і ходить доріжками. Нагло бачить — біля фонтанни дружина сидить і в далечінь вдивляється. Підійшов.

— А, — каже — здорові були. Любовника очікуєте? Так. Вам, каже, Катерино Василівно, пику побити мало...

Та в сльози.

— Ах, — каже — Петре Петровичу, не подумайте нічого поганого... Не хотіла я вам говорити, та доводиться... І після тих слів виймає вона з рукава листа.

А в листі, в скорботному тоні, написано про те, що вона, Катерина Василівна, одна може спасти чоловіка, який пропадає і находиться в житті на краю пропасти. І той чоловік благає Катерину Василівну прийти в Парк Трудящих в суботу, 29. липня.

Прочитав письмо Петро Петрович.

— Дивно! — каже. — Хтож це пише?

— Я не знаю, — відповідає Катерина Василівна. — Я пожаліла й прийшла.

— Так, — говорить Петро Петрович — прийшла. А коли прийшла, то сиди і не рухайся. Я, каже, за фонтанну сховаюся. Подивлюся, що за фіґура. Я, каже, намну йому боки.

Сховався Петро Петрович за фонтанну і сидить. А дружина напроти — бліда і ледві дише. Минає година — нікого. Ще година — знову нікого. Вилазить тоді Петро Петрович ізза фонтанни.

— Ну, — каже — не пхикайте, Катерино Василівно. Тут, безумовно, хтось пожартував над вами. Йдемо до дому, чи як... Нагулялися..

Похитала головою Катерина Василівна.

— Ні, — каже — тут що-небудь поважне. Може невідомий чоловік налякався вас і не підійшов.

Плюнув Петро Петрович, взяв жінку під руку і пішов.

І ось приходять вони до дому. А дома — розгром. Скрині і комоди розбиті, праски розкидані, самоварів немає — грабунок. А на стіні шпилькою пришпилена карточка:

„*Ваз чортів собачих, інакше ніяким робом з хати не витягнеш. Сидять, як сичі... А убрання твої, старий хреню, не до мого росту. Зріст у тебе, старий хреню, паршивий і низенький. То досить нікчемно з твого боку. А дружині твоїй — наша найнижча пошана з китичкою...*"

Прочитали подруги записку, ахнули, сіли на підлогу і ревуть, як маленькі.

раціями проти бунтарів. Він обіймає тепер свої давні функції і приготовляє проти побідних повстанців велику акцію. А що сам Аманула, спираючись на симпатіях відданих собі відділів і племен, після уступлення свого брата відкликав свою абдикацію, то можна надіятися, що найдальше з весною прийде в Афганістані до рішаючої розправи між прихильниками короля-реформатора і тими консервативними елементами країни, що вороже ставляться до всіх його реформ.

Відновлення УСДП.

Партійний зізд. — Центральний Комітет Партії. — Партійна преса.

На сторінках нашого органу була вже коротка згадка про те, що в днях 8. і 9. грудня 1928 р. відбувся у Львові зізд членів української соціялістичної групи „Вперід“, на якому відновлено давну українську соціял-демократичну партію (УСДП). Крім того подавали ми і розмову теперішнього голови відновленої УСДП д-ра Льва Ганкевича з кореспондентом „Варшавської Інформації Пресової“ (Виистке Стронніцтва). Розмова ця була, як відомо, програмовою енунціяцією голови тієї партії.

Одначе про сам зізд, який треба вважати установчим, його характер і про хід його праці в нас не було досі докладніших даних. Цю недостачу в наших інформаціях бажаємо доповнити тепер на основі тих матеріялів зізду, що опубліковані в першому числі органу УСДП „Вперед“ (з дати 20. січня 1929 р.). З „Впереду“ довідуємося, що зізд цей прозвано V. конгресом УСДП, дарма, що безперервности в праці між давною і новою УСДП майже нема. Але таку назву надано зіздові мабуть тому, щоби підкреслити яскраво ідеольогічний звязок теперішньої партії з давньою, хоч цей звязок очевидний і без того через особи, що відновили партію. Цеж ті самі особи, що грали передову ролю в давній УСДП перед принняттям нею плятформи Комінтерну. Дивно лише, що ті діячі так довго зволікали з відновленням партії. Колиб це були зробили бодай перед двома літами, то тоді й назва V. Конгресу для зізду булаб далеко більше на місці. Четвертий конгрес УСДП відбувся ще в грудні 1911 року.

Та вертаймо до самого зізду.

У ньому взяло участь 72 делегатів. Відкрив зізд д-р Л. Ганкевич. До президії входили: А. Кусик, як голова, Т. Солган (з Перемишля) і В. Смихоліс (з Дрогобича) як заступники голови. Секретарювали: д-р В. Старосольський і д-р Роман Домбчевський. Реферат про програм⁾ партії виголосив В. Темницький. Він зазначив, що в соціялістичному таборі ведеться далі боротьба „за кличі і напрямки“ і що вплив цієї боротьби найшов відгомін і серед українського пролетаріяту, який останніми роками „перейшов чималу діференціяцію“. Тільки „серединна, загартована в довгій боротьбі, вихована в старій школі научного соціялізму, остала вірна своїм кличам і вона приступає до віднови організації українського робітництва“, тобто до віднови УСДП. Партія мусить бути наскрізь клясова, бо соціялісти ніколи не погоджувалися „з понадклясовими гаслами українських міщанських партій, які під покришкою одноцілих національних фронтів скривали свої буржуазно-клясові інтереси“. Щож до відношення до інших соціялістичних партій, то УСДП мусить „зберегти самостійність“ і не може бути „причіпкою до інших пролетарських партій“. Далі піддає референт основній критиці оба істнуючі інтернаціонали і мотивує, чому „конгрес не може вирішити справи приступлення“ до котрогось з тих інтернаціоналів. Накінець відчитує програму, яку по дискусії зізд приймає.

Тут являються на зізді представники УСРП д-р О. Когут і ред. О. Коберський, що складають привіт для зізду від української соціялістичної радикальної партії.

Про сучасне політичне положення і український пролетаріят говорив ред. І. Квасниця. Дискусією по цім рефераті закінчився перший день зізду. На другий день виголосив реферат про професійні організації д-р Р. Скибінський з Дрогобича. Вказавши на вагу професійного руху і професійних установ референт між іншим сказав: „До війни, ми, українські соціялісти, головно будували партію, натомісць на професійні організації звертали мало уваги. Це була помилка і це не може повторитися. Щоби мати силу, щоби з нами числилися, мусимо масово втягнути українського робітника до професійних союзів (польських! — Ред.), а коли це зробимо, тоді не будемо нарікати на теперішній характер професійних союзів“.

Реферат про партійну пресу виголосив А. Сабат з Перемишля. Вказавши на вагу преси, референт запропонував засновання видавничої кооперативи з малими уділами, але при масовій скількости членів.

Головою партії вибрано д-ра Льва Ганкевича. До екзекутиви ввійшли: д-р Старосольський, П. Буняк, В. Темницький, А. Кусик, М. Гарасимець і І. Квасниця. На засіданні 1. січня екзекутива уконституувалася в той спосіб, що кожний член екзекутиви є заступником голови партії. Секретарем вибрано П. Буняка, а касієром А. Кусика. Між членів екзекутиви розділено реферати: політичний, професійний, пресово-фінансовий і освітний. На зізді вибрано ще й Ширший Комітет Партії, до якого ввійшли: д-р Р. Скибінський, О. Тимків (оба з Дрогобича), д-р В. Івашкевич, І. Галій (оба з Долини), С. Мудрицький (Болехів), М. Галах (Станиславів), І. Гонтарський, Т. Солган (Перемишль), В. Кушнір (Борислав), Г. Коваль (Калуш), д-р Р. Домбчевський (Стрий), І. Івасак (Золочів). До Контрольної Комісії ввійшли: О. Панас (Львів), А. Сабат (Перемишль) і М. Гошка (Стрий).

Зізд рішив, що центральним органом партії має бути відновлений „Вперед“, що був давніще органом давньої УСДП. „Вперед“ повинен виходити бодай раз на тиждень (покищо він виходить двічі в місяць). Для придбання фондів на видавництво рішено засновати видавничу кооперативу, оподаткувати всіх членів відповідно до їх маєткового стану та візвати всі партійні організації в краю, щоби масово поширювали орган і приєднували йому передплатників.

Зізд приняв цілий ряд резолюцій. Їм присвятимо дещо уваги окремо.

Театр на Україні.

Відчит Йони Шевченка у Львові.

На один день задержався у Львові в переїзді харківський театральний критик і бувш. актор **Йона Шевченко**. „Тов. письменників і журналістів ім. І. Франка“ у Львові скористало з цієї нагоди і прохало його дати приватний відчит для членів Т-ва і кількох принагідних гостей, а головно для акторів нашого театру, на тему розвитку театру на Радянській Україні.

Відчит був настільки обширний і цікавий, що варт із нього передати деякі головні думки та факти. Ось вони:

Вага, яку присвячує радянський уряд до театру, явище не випадкове. Театр одна із тих форм творчости, що в силі найбільше промовляти до маси, тому, що передає людські почування безпосередньо. Є теоретики театру, які доказують, що „театральність“ вроджена риса людської природи. Вся релігійна обрядовість нпр., побудована на психольоґії цієї театральности: бути чимсь іншим, ніж ми є в дійсности, відтворювати іншу постать. Емоції та думки, що йдуть зі сцени мають силу, якої не можна рівняти з ніякою книжкою. Пригадаймо відомий приклад „Розбійників“ Шілера, що спонукували у свій час молодь утікати в ліси. Яку популярність має у СРСР театр досить навести факт недавно виставленої в Москві песи „Річі Кітай“, одним із учнів Меєрхольда. Коли песа викликала в пресі живу полеміку, сам Бухарін, один із провідників державної політики, вважав своїм обовязком написати про песу статтю в „Правді“.

Вже перед революцією йшли спроби вивести театр із кола побутовщини. Пробував це Садовський і Заньковецька, але великого успіху ці зусилля не мали. Причиною цього були сильні цензурні обмеження і непідготовка наших акторів, які вправлені в постановці та грі виключно побутового театру, не могли навіть конкурувати щодо нових пес з пересічним провінціональним російським актором.

Перехід до нового театру на Великій Україні підготовила Галичина. Тут уже давно йшов европейський репертуар від драми до опери включно. Один із членів цього театру галичанин О. Курбас, переїхавши до Київа, починає справжню революцію в нашім театрі. У своїм „Малім Театрі“ він ставить „Царя Едипа“ Софокля, „Горе брехунові“ Грільпарцера з прінціпом італійської „Комедії дель арте“, Б. Шова „Кандіду“ і деякі модерні символічні песи. Він не наслідує европейських постановок, а добуває з них те, що має стати основою нової активної праці. Нині більшість видатних акторів на Україні є з „Малого Театру“, що протрівали в Київі два роки без підмог і власними силами створили все нове. Те „нове“ не треба брати дослівно. У театральній праці, як і в кожній іншій ділянці, приходить мент, коли треба повести її в двох напрямках: 1) засвоїти чужі здобутки, 2) зробити почин, так сказати, „без початку“, зовсім новий, що зриває з традицією.

У 1917-9 р. пересувається через український репертуар ціла низка европейських письменників і рідних. Коли в літі 1919 р. розгоряється люта горожанська війна, виринає думка організування робітничих театрів. У місті стає так важко, що люди втікають на село, і тягнуть за армією, ідуть на фабрики, де гуртується маса робітництва. Завдяки цій обставині глуха провінція, яка досі не бачила театру, пізнає його і починає його любити та звикати до нього. Всі творчі сили театру йдуть за допомогою влади на працю пропаганди. Сцена стає помічною силою у політичній боротьбі, поруч армії та преси. У цьому театрі, призначеному для широкої маси селянства та робітництва, змальовують клясову боротьбу у схематичній формі. Песи є на-пів художнього, агітаційного характеру; всі вони обовязково переводять схематичну акцію, яка кінчиться перемогою робітника над буржуєм.

Новий театр, що вийшов із цієї суспільної служби — починає боротьбу з дотеперішнім „настроєвим“ театром. Психольоґічний театр з півтонами, нюансами, мріями полишав висновки авдиторії. Дієві особи зітхали, мріяли, піддавались ударам долі і цим лірізмом заражували глядачів. Новий театр починає з ними боротьбу. Він хоче нової, боєвої людини. Від автора та режісера домагаються, щоби вони намаґнічували авдиторію, підсилювали. „Акробатичний“ театр зроджений Меєрхольдом чи Айзенштайном давав зразки надзвичайної смілиности та енерґії актора, який виконував надзвичайні, часто рисковні „штуки“.

Метою такого театру було піддержати організм глядача, влити в нього енерґію. І актор мусів зірвати з методою настроєвого переживання ролі. Кожний його жест і слово були заздалегідь холодно обдумані, вирежісеровані, підготовані. Головне завдання театру: висловити почування. Тому для кожного з них треба було шукати якнайповнішої, найбільшої яскравої форми, щоби вона промовляла до *всякого* глядача, навіть малокультурного.

До 1923-4 р. тягнеться період підготовки. Коли приходять нові соціяльні умовини і настає т. зв. „нормальне“ життя, маса, що звільнилась від буденних клопотів, може присвятити більше уваги самому мистецтву. Тоді агітаційна песа (т. зв. „агітка“) тратить свою гостроту актуальности і родиться потреба інших творів.

Революція висуває на перший плян у театрі, як і в громадянському житті, одну людину, організатора. Він, а не актор, творить цей новий театр. Тому-то в ньому нема таких ґеніяльних акторів як Кропивницький або Заньковецька. Новий театр потрібує нового репертуару. А що його відразу нема, його заступають перекладами. Одночасно йде організована літературна продукція; всіх, що мають драматичний талант притягають до театру для співпраці, проголошуючи одночасно численні драматичні конкурси. Ця праця дала значні наслідки. Крім старших драматургів, таких як Мамонтів, появляється кілька молодих талантів таких як Куліш (автор пес „97“, „Комуна в степах“, „Куліхурина“), Дніпровський („Любов і дим“, „Яблуневий полон“), Кочерга („Марко Проклятий“), які виповнюють репертуар. Цей репертуар має нині: 52 проц. сучасних пес, які мають завсіди найбільше успіху, у чому 33 проц. українських. З усіх пес грали в минулому році 53 українських революційних, 24 російських; а ледви 21 чужинних.

Цього року позначується щораз живіше лінія поєднання зі старим репертуаром. Відновлять кращі, трохи забуті за останні роки песи Карпенка-Карого, Старицького та інших.

Велика суспільна праця йде в самостійних 4000 аматорських гуртках на провінції. Вони мають окремий призначений для них журнал „Сільський театр“ з 5000 пр. накладу, що в кожнім числі приносить якусь нову песу, пісні з нотами та практичні режісерські поради.

Крім цього істнує 10—12 робітничо-селянських пересувних театрів і більш 1000 театральних гуртків при місцевих клюбах, що здебільша оплачують власним коштом фахового режісера. Театри, що ідуть у робітничі фабричні райони (нпр. у Донбасі), мають випродані на кілька місяців заздалегідь усі місця, викуплені професійними спілками.

„Голос розпуки“.

Сензаційна патріотичність краківського жовтого органу.

Відомий зі свого хоробливого цькування проти українців, сензаційний **„Іл. Кур. Цодзенни“** в ч. 24. з 24. ц. м. містить роздираючу душу статейку: „Запропащення 7.000 моргів польської землі. Треба врятувати для Польщі фідеікомісову посілість Богородчани“.

Щож сталося?

А ось на тему того „запропащення польської землі“ оповідає краківський виразник жовтої преси:

В часах поділів Польщі загинула родина Коссаковських, яка була власником богородчанських дібр, що обіймають 7.000 моргів, по половині лісів і ріллі. За Австрії ті добра як фідеікомісові перейшли до німецько-чеського графа Стадіона. Родина Стадіонів тримала Богородчани до 1915 р., коли помер останній того роду Ґеорґ Стадіон.

Спадкоємцем став польський ґраф з Королівства Ржищевський, який в 1916 р. помер. Його двох синів, що робили заходи у Відні добути ті

ВІДГУКИ ДНЯ.

Морока з назвою.

Від якогось часу польська преса майже без виїмку взялася до вирішування першорядної польської квестії: хто ми — українці чи русини? Традиційна а безприкладна толеранція чужих переконань, пересвідчень, знана загально з польських підручників історії і тут виявилася в повнім своїм маєстаті. Любов і печаливість до української більшо-меншости наказала польським редакторам вирішити не справу шкіл, парцеляції, кредитів чи інших дурничок, але справу назви, яка є найбільшим лихом бідного народу.

Справді, серце-зворушуюча доброта!

Не знаю тільки, чому при тих усіх доказах треба було аж стільки епітетів, аж стільки помий, скільки вишукали і вилили панове редактори на голову всіх тих, хто себе далі зве українцем. Я розумію, добро самої справи мали вони на оці, але повинні були памятати ще про одну річ. Бештаючи нас — галичан, зачіпили і зазбручанців, які прецінь мають у руках ріжні договори з назвами „український", підписані державними мужами Польщі!

Українець, український, русин, русько й руснинський — все це справи, які можна мирно і без сварки полагодити.

Поляки кажуть, що називаємось русини, ми кажемо, що українці... Вирішити цю квестію легко, коли пошукати анальогії.

Поляків називає наш нарід ляхами, а ця назва так само як русини старша від нинішної: поляки.

На підставі польської конституції всі громадяни рівні перед правом. Отже коли полякам вільно мати дві назви, то вільно їх мати і українцям.

Пощо тут сварка, крик і виливання помий!? Навіть такий „Курєр Ілюстровани" може знизитися до трохи більш пристойного писання!

Полякам назва „лях", „ляцький" не чужа, так як нам „русин". Вони її колись уживали й самі, а до 1848 р. на Мазурщині назва „поляк" означала дідича.

— Он гадо, не йо поляк. Які йо поляк?! Мом єно штери моргі і то пяхуф!

Що назва „поляк" і „лях" стоять ще й нині поруч себе, то на це один маленький приклад:

В однім з наших місточок, підчас похорону, закінчив священик „подзінкуванє" тими словами:

„Ляг в могилі, пером йому нещасному земля".

За кілька днів дістав той священик обвинувачення за підбурюючу проповідь. Тоді вилічився, що на похороні сказав таке:

„Лях в могіле, цех го пйоруи тшасьнє!"

З одної сторони це є доказом, що навіть якийсь провінціональний туман знає про дві назви поляків, а з другої, що наша мова таки дещо ріжниться від польської.

Галактіон Чіпка.

добра, поминено, а признано їх чеській графині Христині Куденгове, заміжній Шенборн. Ржищевські розпочали процес, якого не докінчено. В часах „грабщини" фідеікомісова власність була не на руку Шенборнам, і вони добули у Варшаві знесення фідеікомісу. Отже Богородчани стали приватною власністю Шенборнів. Тепер, маючи вільні руки, Шенборни продають Богородчани „мертвій руці", станиславівському епископові о. д-рові Гр. Хомишинові. В днях 13. і 14. грудня 1928 заключено в тій справі в Кракові вступну умову, а завершення умови відложено до січня 1929 р.

„Таким чином — конклюдує краківський сензаційник — земля, зрошена польською кровю(?!), переходить в чужі Польщі руки". Тому апелюється до „енергійного уряду", щоби вглянув в справу і не допустив до цеї трансакції.

Ясно, що богородчанська земля, а головно добра Стадіонів, а опісля Шенборнів, у першу чергу зрошена українською кровю. Але цікаве те, що „голосу розпуки" ніхто не чув так довго, як довго Богородчани були в руках німецько-чеських графів. Аж з моментом, коли вони можуть перейти в руки станиславівської Капітули, а в дальшому ході в руки українського селянства, зімається крик про перехід „польської землі в чужі Польщі руки".

Із соймової закордонної комісії.

Промова пос. Дм. Левицького.

На засіданні соймової закордонної комісії дня 23. січня йшла далі дискусія над експозе мін. Залеського. Пос. **д-р Дм. Левицький** у промові торкнувся багато справ українського населення під Польщею. Уємним обявом у відношенні до українців у Польщі була нота Польщі до Чехословаччини після замаху Пазюка в Празі (мін. Залеський стверджує, що такої ноти не було взагалі). Далі пос. Левицький зазначує, що інше обличча має польська закордонна політика, а інше внутрішня. Наслідком того є, що світова опінія вважає Польщу реакційною країною.

Пос. Райх (Ж. Кл.) похвалював на загал мирову політику польського уряду. Справи меншостей є важні для цілого ряду країн. Романія змінила політ. курс у відношенні до нац. меншостей. Сіоністи беруть участь у теперішній романській урядовій більшости. Бесідник згадує бюлетен польського мін-ства закорд. справ у жидівській справі та питається, що зроблено для заспокоєння домагань меншостей. В тій ділянці не видно навіть початку. Мін. Залеський сказав в експозе, що жиди є льояльні та не чути їх зажалень против Польщі. Це може правда, але лише на око. Нема скарг против Польщі, але є против урядових чинників, властей, розпорядків, на що часто безуспішно підносяться зажалення.

Пос. Недзялковський (ППС) сказав, що польські соціялісти є льояльні супроти загальної закордонної політики Польщі, хоч займають опозиційне становище до внутр. відносин. Тепер почуття безпеки є на загал слабе. Проектується зарадчі засоби, але вони не ведуть до закріплення світового мира. Вкінці бесідник підкреслює конечність зменшення терть у меншостевих справах і зазначує, що українська та білоруська справа не є лише внутр.-польськими справами, але заг. світовими, а мін-ство закорд. справ повинно мати більший ніж досі голос у цих справах.

Дальша дискусія відложена до середи найближчого тижня.

—o—

Пашпорти подешевіють.

На деннім порядку скарбової комісії дня 23. січня була справа обниження оплат за закорд. пашпорти. В голосуванні приняли такі ухвали: на виїзд за кордон кожний горожанин має мати пашпорт виставлений відносною політ. владою, з важністю 2-літньою без обмежень скількости виїздів. Нормальна оплата за пашпорт: 10 шв. франків (17 зол. 20 сот.). Дипльоматичні пашпорти вільні від оплат. Пашпорти для робітників, еміґрантів, що виїздять шукати праці та для людей, які предложать свідоцтво незаможности, є вільні від оплат. Закон увіходить у життя з днем 1. квітня. За внесенням заявилися всі партії, за виїмкою ББ, якого представник згідно зі становищем представника уряду спротивився внесенню.

—o—

Мала антанта і національні меншости.

Букарештенський „Кувантул" повідомляє, що конференція міністрів закорд. справ малої антанти відбудеться цим разом вчасніше, ніж звичайно, а саме, на скільки можливо, перед березневою сесією Ради Ліги Націй. Міністри малої антанти мусять вияснити своє становище в меншостевій справі, яка то справа на домагання Німеччини буде предметом дискусії в Лізі Націй.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8 87 50—8 88 00, канадійський долар 8 82 00—8 82 50 чеська корона 0 26 25—0 26 50 австрійський шілінг 1 25 00 1 25 00, румунська лея 0 05 00—0 05 50 французький франк 0 34 50 0 34 80, швайцарський франк 1 71 33—1 71 50 фунт штерлінгів 43 30 00 43 60 00, радянський червінець 17 50 18 5[illegible]

Золото: 20 корон 36 50 00—36 80 00 20 франків 33 75 00—34 40 00, 20 німецьких марок 41 70 00—42 00 00, 10 російських рублів 46 50 00—4[illegible] 7[illegible] 00.

Срібло: Австрійська корона 0 65 00—0 69 00 5 австрійських корон 3 50 00 3 60 00, австрійський фльорен 1 70 00 1 80 00, російський рубель 2 95 00—3 05 00 копійки за рубель 1 48 00 1 52 00

Збіжа.

Пшениця двірська 46 25—47 25 пшениця сельська 43 00—44 00 жито галицьке 33 50—34 25, ячмінь галицький броварниний 34 50—35 50, ячмінь галицький 28 00—[illegible]9 00, ячмінь на млинокий 31 00—32 00, ячмінь пастівний 35 50—36 25 овес галицький 31 00—32 00, кукурудза румунська 35 50—36 50, бараболя промислова 4 75—5 00, фасоля біла 105 00—130 00, фасоля кольорова 50 00—55 00, фасоля краса 65 00—75 00, горох віл-Вікторія 51 00 55 50, горох пільний 38 00—40 00, бобик 32 75—33 75, мішанка паст. в зерні [illegible]0 00—[illegible]00 00, вика 38 00—40 00 сіно солодке краєве прасоване 18 00—[illegible]0 00, солома прасована 8 00—9 00, гречка 37 25—38 25, льон 72 00—74 00, дубінь синій 22 00—23 00, ріпак озимий 75 00—77 00, мука пшенична 50 проц 73 00—73 00, мука пшенична 65 проц 70 00—71 00, мука житна 65 проц 50 00—50 [illegible]0, грисік кукурудзяний 67 00—70 00, мука кукурудзяна 49 00—51 00, отруби житні 22 50—23 50 отруби пшеничні 25 00—25 00, крупи гречані 68 00—70 00.

Покликання на вправи.

„Слово Польске" з 20. п. м. ч. 20 в кореспонденції зі Станиславова подає:

„В середу, 16. п. м., внаслідок зарядження міністерства військових справ, опертого на попередній ухвалі Ради Міністрів, заряджено відладенні військові вправи нашого ґарнізону, получені з покликанням під зброю старшин і рядовиків резерви полків ґарнізону з виїмком 11. полку пол. арт. та з доставою коней і возів. Газдовики та власники коней, які перші ставилися на візвання, одержали численні нагороди (срібні годинники, папіросниці тощо). Не вважаючи на важкі атмосферичні умови відсоток ставлених був знаменитий і є доказом, що все населення без ріжниці народности охоче сповняє свої обовязки супроти держави. Під кінець вправ прибувший до нас г. інсп. армії ґен. Норвід-Найґебауер в товаристві ком. О. К. VII. ґен. Поповича та воєводи д-ра Наконечніков-Клюковського і цілого ряду старшин ґен. штабу відбирав дефіляду усього змобілізованого ґарнізону".

„Зарядження покликати резервістів під зброю викликало першого дня всякі сплетні і занепокоєння, а тутешня біржа зареаґувала підвишкою курсу доляра, а другого дня каси банків були обложені людьми, що вибирали свої ощадности. Тепер наступило повне заспокоєння".

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич**, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої). Тел. 59—60. 1258

— **Почтові складанки розсилаємо з нинішнім числом та просимо Вп. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплату просимо висилати безпосередно до Адміністрації, яка на місяць лютий 1929 р. виносить 5.— зол.**

— **Морози тривають.** Метеорольоги на цей раз помилились. Лагідний вітер від моря покищо не відвідав Европи. Анґлія, вся облита морем, має морози, яких давно не бачила. Коли тимчасово прийшла легка відлига 7 осіб зломило ногу. У Німеччині і в нас морози не вгавають. У Романії вони дійшли від 24—28 степ. і принесли заметіль, що засипала чимало шляхів.

— **Львів у померках.** Учора вечером напротязі кількох годин деякі вулиці та доми не мали світла. Центральне джерело електричної енерґії на якийсь час висохло чи замерзло. Офіціяльне пояснення каже, що винні тут каблі, які лежать під землею занадто довго. Знавці заявляють, що пора би їх оживити — новими. Хто це має зробити і коли? може небавком почуємо.

— **З нашого театру.** Повідомляють нас, що в суботу, дня 26-го, вечером буде повторений бенефісовий „Веселий вечір" артистів з дещо зміненою програмою. Всі „тужчі" пункти будуть заступлені лекшими, бадьорішими, щоби задержати загальний одноцільний настрій вечора.

— **Альманах у честь О. Кобилянської** з нагоди її 40-літньої письменської праці вийшов заходом українських товариств у Чернівцях. Книга замісць проектованих 9 аркушів друку, має 20 арк. і складена з великої низки статтей, розвідок, споминів, літературних творів і привітів, присланих на ювилей письменниці з усіх кінців українських земель і з чужини. Продається він у Чернівцях, у книгоспілці Ю. Глинка, вул. Петровича 4, або в самої письменниці вул. Е. Попович 24 а, за 250 левів, які можна пересилати на адресу „Banca de Credit" вул. Петровича 2. Чистий дохід з альманаха призначений на відновлення хати письменниці.

— **Пятиліття свого іствування** святкує „Український Високий Педаґоґічний Інститут ім. Михайла Драгоманова" у Празі дня 30. січня в салі Умелецької Беседи (Прага III, Беседна вул.). На програму вечора складуться хорові продукції під кермою Пл. Щуровської-Россиневичевої, реферат ректора, промова представника студентів Інституту, фортепянове сольо Н. Нижанківського „Фантазія" (власна композиція), сольоспіви лекторки Інституту Н. Дячевкової та скрипкове сольо лект. Інституту О. Кисякової.

— **На карти „Рідної Школи" звільнюючі від алькогольних напитків** прислали далі: Д-р Василь Лопатнюк, Старий Гвоздець 15 зол., д-р Богдан Питлик, Жабє 10 зол., о. Микола Дичковський, Перегінсько 10 зол., Осип Пеленський, Бережани 5 зол., Ольга Коник-Крамер, Жабє 4 зол., д-р Юра Маковський, лікар, Жабє 3 зол., Іван Волинюк, Жабє 1 зол., Микола Крижанівський, Жабє 0.50 зол., Марія Тимофійчук, Жабє 0.50 зол.

— **Півтора року за незаконну кольпортажу** комуністичних летучок і брошур дістав 22-літній Генрик Левін перед судом присяглих у Львові.

— **Поліційні комісаріяти** у Львові мають не меншу працю завдану їм останніми снігами, як каменичні сторожі та візники. 82 скарг вийшло останніми днями з цих комісаріятів до городського староства проти нарушення міських розпорядків: у цьому є 20 за нечищення хідників. 11 за не-

законну їзду, 11 за нарушення поліційних годин у продажі.

— **Страйк деревних робітників у Перегінську,** що тривав від 6-го до 18-го січня закінчився перемогою робітників. Фірма підвищила їм заробітну плату.

— **Ріжні вістки.** „Шікаго Трібюн" повідомляє з Ню Йорку, що Форд кінчить переговори з радянським урядом щодо заснування ним фабрики авт у Москві за два роки. Фабрика має постачити 100,000 авт річно, з чого перших 60,000 перейде на власність радянського уряду. — У Київі в одній старій каміниці на передмістю відкрили два цінні твори мистецтва Кранаха „Адама та Еву" і одного Муріля. — У Ню Йорку поліція придержала одної ночі 3000 осіб по нічних льокалях, шукаючи між ними за злочинцями. — Дві спортові дами в Будапешті образивши себе взаємно у суперечці, хотять поєдинкуватись. Невідомо лише, чи на це дозволять їх мужі та поліція. — Занедужала в Римі шведська королева. — У Варшаві померли на грипу дві артистки: жінка Остерви, відомого актора, і співачка В. Кавецька. — У Константинополі згоріло 1000 домів. — В Ослъо згоріла велика фабрика коронок. — В Єрусалимі розбиратимуть у найвищім суді цікаву справу: молодий правник Френкель подав скаргу в імені свого клієнта на головного директора почти за те, що цей не хотів приняти телеграми написаної гебрейськими буквами.

— **Як живе Троцький?** Бюро „Юнайтед Прес" поміщує довшу статтейку з Москви про умовини життя Троцького на засланні. Її короткий зміст такий: Троцький у столиці Альма Ата (давніше „Вєрноє") веде супокійне, працьовите життя. Насильне віддалення його від політики зробило йому добре. Він почуває себе фізично сильнішим. У літку живе на передмісті в 12 верстах від міста в звичайнім домику, за який платить 175 карб. В осени — в центрі міста на вул. Крассіна, в домі, який передала йому „тайна агентура". Живе він тут з жінкою, найстаршим сином і кухаркою. Під поліційним надзором, але непримітним. У місті та околиці має він повну свободу рухів. Знайомих має мало і почуває себе самотним. Виходить до міста хіба на почту і за орудками. Зате їде з крісом на село, на лови. У літі щонайменше двічі в тиждень. Троцький веде живе листування з товаришами-засланцями, Радеком, Раковським і іншими провідниками опозиції. Щодня дістає від 5 до 25 листів, найважніші російські та чужинні часописи. Гроші дістає від „Державного видавництва", яке винно йому чимало за ріжні книжки. Працює він багато від раннього ранку. Сподівається видати цього року три нові книжки: „Соціялдемократія і фашизм", „Наука з китайської революції" і „Перманентна революція", що вийдуть на чужині. Одночасно списує він свої спомини „на пізніше, для історії" себто до видання аж після смерти.

— **Рідкий ювилей.** Преса у Цюріху пригадує, що там дожила до 100 року життя Матильда Везендонк, яка мала натхнути Ваґнера до „Трістана та Ізольди". Ваґнер заявив сам про це в листі до неї: „Дякую Вам з глибини всієї душі та на віки вічні, за те, що міг створити Трістана".

— **100-ліття „Фавста".** 19-го січня минає сто літ від часу, як уперше виставили „Фавста" Ґетого в театрі на дворі Бравншвайґу. У Берліні підготовляють з цієї нагоди виставку, що дасть картину, як ставили „Фавста" в театрах ріжних країн. З Англії прийдуть проекти зроблені великим актором Кіном, нариси Генрі Ірвінґом, із Франції документи від перших париських вистав аж до останньої недавньої постановки „Фавста" в державнім театрі „Одеон" великим режісером Жеміє. Анальоґічний матеріял приїде з усіх країн до Японії включно.

— **За кулісами кіна.** Німецький „Річник фільмової промисловости" подає цифри про діяльність режісерів і акторів, які здивують кожного пересічного громадянина, пересвідченого, що в нинішніх часах нема кращої професії як кінова. За рік працювало в Німеччині 116 режісерів і створило разом 225 фільм, себто кожний не більше як 2 річно. Зі 179 визначних артисток 100 мало одну ролю, 42 — по дві, 21 по три, 5 — по чотири ролі, а шість по пять роль. З 265 чільних артистів 134-ох мало одну ролю, 49 — по дві, 31 — по три, 24 по чотири ролі. Коли хто не є Гаррі Лідкем, Вернером Кравсом або Лія Мая, дістає пересічно за головну ролю від 5000—8000 марок. За це мусить сам подбати за костюми, які в багатій фільмі коштують не менше як така гажа. Артистка, що має в році дві ролі, радить собі так, що з першої переробляє сукні для другої. Та що-ж роблять сотні інших артистів і артисток уже з прізвищем, а без таких гонорарів. Вони беруть „епізодичні" ролі в якійсь фільмі, по 50 до 100 марок, щоби дотягнути річно до 5000 марок. Позатим тисячі кандидатів на фільмові зорі — голодують або ждуть на щасливу годину, піддержуючи себе побічним заняттям. Так є в центрі німецького фільмового промислу в Берліні. За той час Янінґс дістає в Голівуд 9000 дол. тижнево, а Ґіш, Ґарбо, Свансон по 15.000 дол.

Гльорифікація польської культури.

Przewodnik po Województwie Tarnopolskiem. Z mapą. Nakładem Wojewódzkiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Tarnopolu. 1928, вел. 16°, стор 139 + карта.

В повоєнних часах появилося вже кілька праць, що відноситься до історії й загалом пізнання осель в Галичині. І так вийшло кілька археольоґічних праць (проф. Костшевського про розкопки в Білому Потоці, чортківського пов., Ю. Полянського про палеоліт в Новосілці Костюковій, пов. Заліщики й ін., багато матеріялу ще не оброблено), кілька монографій, як от пр. „Przeszłość i zabytki Województwa Tarnopolskiego" (Janusz i Czołowski), 1927, праця про Товсте проф. Зубжицького, про Лішню в сяніцькому пов. Ів. Филипчака й ін. Всі ці праці або великого обєму та дорогі, або дуже спеціяльні й через те неприступні для ширшої публики.

Зарадити цьому постановило тернопільське краєзнавче товариство й отсе бачимо перед собою вислід „кільканацять місячної праці", колективної, в якій брали участь усі філії згад. т-ва. Праця невеликого обєму — надається справді на провідник. Та, на жаль, вона дуже одностороння, бере під увагу лише польську культуру, а з української хіба церкви. Не треба булоб застановлятися над цим, якби не те, що ця праця попаде і в руки українців, що все ще радше купують польські книжки, як українські. Читаючи цю книжку, вони матимуть враження, що наше Поділля справді таке „польське", як це сказано в книжці. А тимчасом книжка дає цілком фальшивий образ краю. Викажу це на примірах.

Подаючи статистичні дані про населення Поділля, вона опирається на конскрипції з 1921 р., а хіба не треба казати, що вона хибна. Це видно зі самого висліду: виходить, що тут мешкає 45 проц. поляків (с. 7.)! Описуючи памятки на Поділлі, книжечка не подає досить маркантних українських памяток, як от памятника славного лікаря Мих. Борисикевича в Білобожниці (чорт. пов.), каменя з кириличним написом в Пaушівці (чорт. пов.) і багато інших, не говорячи вже про воєнні памятники наших визвольних змагань (про польські не забули!). Таксамо, перечисляючи державні і приватні інституції, промислові, торговельні і т. п., не згадує ні одного українського товариства (чи крамниці) в таких містах: Борщів, Бережани, Перемишляни, Радехів, Скалат, Зборів, — а в Заліщиках „Seminarjum państwowe", без замітки, що воно українсько-польське! Звісна ж річ, що в кожному повітовому місті (і то не лише в Галичині, а й у Кракові прим.) є Повітовий Кружок „Рідної Школи", філія „Просвіти", багато міст має „Повіт. Союзи Кооператив", „Соколи", „Луги", читальні і т. п. — про це нема згадок, хіба дві-три (в Золочеві „Просвіта" — більше ніде, Пов. Союз Кооператив у Підгайцях і Теребовлі і т. п.) Про „Towarzystwo Szkoły Ludowej" автори ніде не забули! Та це не дивно тому, що завданням книги „Przeszłość i zabytki Wojew. Tarn." є звеличати польську культуру на „кресах"; але це не личить якось „провідникові", бо як чоловік, приготований ним, опиниться на справжньому Поділлі, то аж здивується, що тут ще так багато українців, та що вони мають навіть свої памятники!

Та поминаючи вже цю ексклюзивність, завважуємо, що провідник має й багато інших похибок і неточностей, а то й виказує незнайомість предмету. Обговорюючи Борщівщину, згадує провідник Городницю задля її численних археольоґічних находок. Для пропорції муситься згадати за не менше важну Увислу, про що автор міг би дізнатися хочби з книжки д-ра Шнбиславського, або Беремяни, що були вже предметом розслідів Головацького). Таксамо не згадано про відкриття слідів палеоліту в Новосілці Костюковій (заліщ. пов.), хоч є згадки про неоліт в околиці. Якщо твір має претенсії бути провідником, то повинен на це уважати! Та вже хіба найкраще місце там, де автор говорить про вал Траяна. Для нього він не лише „świadczy o wpływach rzymskich" (с. 12), хоч він міг довідатися щось докладніше про це хочби з праць Б. Януша („Kultura przedistoryczna Podola gal.", 1918), де сказано, що він з Римом не має нічого спільного; але він навіть „słynny kiedyś w historji" (с. 26), хоч цього в ніякій історії не можна знайти. Найкраще вже описане положення: „od Zbrucza do Dniestru", так немовби це були рівнобіжні ріки, як прим. Серет і Стрипа. Знаменитe місце також там, де говориться, що в Кривчу (пов. Борщів) в замку „wedle Sienkiewicza (!) obdarto ze skóry renegata Krzyczyńskiego" (с. 24); сильне історичне джерело! Фатальна поми ка також на с. 53, де говориться дослівно таке: „Zabytek budownictwa... stara cerkiewka z dzwonnicą, zbudowana z początkiem XVIII. w. Nabożeństw w niej obecnie się nie odprawia, gdyż zbudowano już nową cerkiew". Це цілком неправдиво. Церква на Вигнанці (в пров. с. 52 іл. 20) збудована 1737 р., як це дуже виразно говорить напис над дверми. В ній справді не відправляється, бо збудовано нову, але зате ніякої дзвіниці коло неї нема. Є дзвіниця коло деревляної церкви в Чорткові, але там ще відправляється. Автор намішав багато дечого до купи.

До кождого міста (згл. замку) додана коротенька історія. Є така і при вигнанецькому замку, але з тієї історії, як і всіх інших замків, виглядає знов лише польська історія. Картина трохи змінилаєсь, якби згадати рік 1848. в Чорткові, з тим, як там невдало організував Корнелій Уєйський повстання, а зате як гарно, не зважаючи на всі перепони сусіднього дідича Врублевського, засновано „Руську Раду" в Чорткові. Та цього до ґльорифікації польської культури не треба.

Це все говорю, очевидно, маючи на думці українську публику, що читатиме цей твір. Загальної картини краю в неї не буде, її не дасть провідник. Він дасть лише польські памятки, та й то неповні. Очевидно, так зложений провідник не є ніяким провідником, особливо для тих, що не хочуть дивитися на світ лише одним оком. Чи не подуматиб про подібний український провідник?

Т. К—в.

Подяка.

Почуваюсь отсим до обовязку публично подякувати Товариству Обезпечень „Фенікс", котре помимо вплачення всего кількох рат і то вплачених неточно, виплатило мені повну суму асекураційну по моїм бл. п. Мужу о. Богдані Дорожинськім, як рівнож дякую щиро пану інспекторови Альфредови Козакови за то, що наклонив мого бл. п. Мужа до так розумного діла, яким єсть Убезпечення на життя.

Надія Доровжинська
вдова

Пісочна 23. І. 1929 р.

1318 1—1

Дописи.

СНЯТИН. (Як польський католицький священик піддержує змагання українського священика, щоб вірні заховували церковні приписи). В Снятині жила кілька літ міщанка М., гр.-кат. обряду, на віру з парубком Г., незаконним сином вдові, охрещеним всупереч постановам Конкордії в лат. обряді. З цього дикого подружа мали вони дитину-хлопця і знову всупереч церковним постановам охрещено його в латинськім обряді. Недавно ця міщанка занедужала і попросила нашого гр.-кат. пароха до сповіди. Парох пішов до недужої, висповідав її і радив-просив недужу повінчатися, обіцюючи не домагатися за сповіди й вінчання ніякої заплати. Коли недужу перевезено з дому до шпиталю, ходив наш парох о. Оренчук ще раз і просив її повінчатися, хочби для узаконення дитини. Та це не сталося з вини наложника-парубка, який мав уже на приміті другу наложницю і не хотів вінчатися з умираючою. Коли недужа вмерла, український і законний в цім випадку парох зовсім справедливо відмовив просьбі парубка Г. поховати її по християнськи, т. зн. піти на похорон і взяти тіло по звичаю й до церкви, обіцюючи піти тільки на цвинтар і там відправити панахиду. Тоді Г. пішов до польського вікарого кс. Вісневського зі скаргою на нашого пароха. Вислід скарги був такий, що кс. Вісневський, хоча знав причину відмови гр.-кат. і законного пароха, хоча його перестерігав навіть другий, польський священик кс. Чубрей, остентаційно пішов і провадив похорон цеї помершої — тільки тому (така ходить чутка), що наложник помершої „охрестив сина в латинськім обряді а не в схизматицькім". Той сам кс. Вісневський охрестив недавно дитину, дівчину міщанки гр.-кат. обряду, що розійшлася із своїм мужем-українцем і жиє на віру з жонатим мужчиною-поляком. Той-же кс. Вісневський дав остентаційно ще й вивід цій живучій в дикім подружу міщанці всупереч приписам і церковній практиці, яка відмовляє таким жінкам виводу. Що на це компетентна його влада?

Нові книжки й журнали.

Робінзон Крузо — в перекладі Г. М. Золота Бібліотека. Випуск 4—8. Накладом М. Матвійчука. Львів 1929. Стор. 130, ф. 8°.

ЖУРНАЛИ:

Нива, часопис присвячений церковним і суспільним справам. Ч. 12, Львів, за грудень 1928. Рік XXIII.

Українська школа — часопис Т-ва „Учительська Громада" у Львові. Львів, жовтень-грудень 1928. Ч. 4. Рік XIII.

Молоде Життя, часопис українського пласту. Львів, 15 січня 1929. Ч. 1. Р. IX.

Культура, журнал культурного, суспільного й політичного життя. Ч. 1. Львів, січень 1929 р.

Наша Земля, суспільно-політичний і літературний журнал. Ч. 12. Ужгород, грудень 1928. Р. II.

Зиз, журнал сатири та гумору. Львів, 15 січня 1929. Ч. 2. Рік VI.

Morze, organ Ligi Morskiej i Rzecznej. Styczeń 1929 r. Zeszyt I. Warszawa.

Календар Українського Робітничого Союза на рік 1929. Річник XVIII. З друкарні „Народної Волі", 524 Olive Street, Scranton, Pa. Стор. 154 + оголошення, 8°.

На зміст календаря складаються: статті про робітничі справи, стаття С. Шелухина „Український тризуб, жовтоблакитний прапор і козацькі уси та чуприна", стаття Миколи Шаповала „Про смерть С. Петлюри" (нові дані про руку Москви в убивстві) і ін. В літературній частині находимо віршовану казку в 4 картинах „Злидні" О. Олеся, оповідання М. Черниявського „На передодні" й ін. Окремо поміщені статті в англійській мові про українське відродження, про Шевченка, Драгоманова, Франка і про „Український Атлетичний Клюб у Скрентоні", Па. В календарі поміщено теж кілька цікавих знимок з амер.-українського життя.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Кооператива „Український Театр" під дир. Й. Стадника.

Субота 26-го, г. 7:30 веч. „Веселий Вечір" вся трупа артистів.

Неділя 27-го, г. 3:30 попол. „Ніч під Івана Купала".

Неділя 27-го, г. 7:30 веч. „Орфей у пеклі" (5 тий раз).

Четвер 24-го, г. 7:30 веч. „Одна одинока ніч".

Пятниця 25 го, г. 7:30 веч. „Травіята", виступ японської співачки Теко Ківа.

Субота 26-го, г. 3:30 попол. „Галька".

Субота 26-го, г. 7:30 веч. „Бродвей", американська песа.

Кіна.

„Аполльо": „Дві арабські ночі".
„Лев": „Тіни гарему".
„Оаза": „Шпигуни".
„Палас": „Останні парі".
„Фатаморгана": „Призначення".

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Надзвичайні датки на потреби „Рідної Школи" зложили ВП.: Секція Студентів при Союзі Українських Купців, Львів 32 зол. як Миколая від Союзу; Василь Бугаїв, Дубно 10 зол., Тво „Зоря", Львів 50 зол.; інж. Михайло Кравців, Стрий 10 зол., замість святочних і новорічних желань; Анна і Петро Матусяки, Осілів 5 зол., замість свят і новорічних желань; Мартинець Теодор 20 зол., Ольга з Терлецьких і інж. Ярослав Вивюк в Стебнику та присутні гості 100 зол. в день свого вінчання; д-р Муринович Володимир, Заболотів 12·0 зол. як збірку в домі о. Климента Дрогомирецького в Іляцькім з нагоди його іменин; Роман Шипайло, Коломия 5 зол. місто свят і новорічних желань; д-р Ю. Рабій, Самбір 10 зол., як дохід з „ярмарку" уладженої через бібліотеку кооп. „Книжка"; Секція Українських Студентів, Бучач 30 зол. як часть доходу з вистави — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку — Головна Управа. 1319 1—1

Звичайні річні збори Українського Лікарського Товариства відбудуться дня 26. січня 1929 р. о год. 6. вечером в домівці Товариства, вул. Руська ч. 3. II. пов. — **Виділ.**

З українського шахового руху у Львові. Виділ українського шахового клюбу „Шаховий Коник" подає отсим до відома, що з огляду на малу скількість вписаних до згаданого Т-ва кляфікаційний турнір, який мав зачатися дня 21. I. н. р., зачнеться щойно 28. I. 1929 р. — За Виділ: Е. Чучман, голова, Я. Чорний, секретар

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровські-Резвашевські, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2 2331 33—?

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів пл. Марійська 5 — З провінції просимо репарації присилати почтою — Старосвітні дамські годинники переробляємо на руку. 3 6 134-?

РОМАН ТУРИН уроджений 1900 р. згубив свою військову книжочку, яку цим, дорогою уневажнює. 1306 3-3

МУЗИЧНИЙ КАТАЛЬОГ всіх краєвих та заграничних видань висилає даром і оплатно Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок 10 3151 6 8

КОНЦИПІЄНТА, обзнаного з провінціональною практикою пошукує від 1.II. д-р Махух, Товмач 1302 3-3

РУТИНОВАНИЙ концепієнт може негайно обняти посаду в адвокатській канцелярії. Ласкаві зголошення з поданням условій належиться слати: Народна Торговля, Мостиська. 1317 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст недуг легких, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 40.
432 Пересвітлення Ренттеном. 16—24

1255 **УРОЛЬОҐ** 4—5
д-р Маркил Граф
ординує в недугах нирок і мочевих від 4—6 вул. Фредри 7. Тел. 66-55.

Попробуй заступку кави „КОЛІНКА" і домішку до кави „СТАР"
найліпше-найекономічнійше!

КОМПЛЄТ перша сорта **ЗОЛ. 28.**
6 ложок, 6 вилок, 6 ножів і 6 кавових ложочок з хінського срібла. II-га сорта 25 зол.
у Б. ГРИНБЕРГА, Сикстуська 1. Тел. 59-22.

:: СКЛО ::
ПОРЦЕЛЯНА
КРИШТАЛИ
поручає
НОВООТВОРЕНИЙ СКЛАД
ОЛЕКСАНДРА ОНИСЬКА
Львів, Галицька ч. 20.
885 (ріг Шалової) 16—7

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства „Українська Захоронка" у Львові відбудуться дня 8. лютого 1929 р. о 4 годині пополудні в салі Тов. „Українська Бесіда" вул. Рутовського ч. 22. „Народний Дім".

Порядок Зборів:
1) Отворення Зборів.
2) Вибір Президії.
3) Відчитання протоколу з попереднього Збору.
4) Звіт з діяльности Товариства.
5) Звіт Адміністраційний і Касовий.
6) Звіт Контрольної Комісії.
7) Вибір нового Виділу.
8) Внесення і запити.

1320 ЗА ВИДІЛ: 1—2
Олена Гординська, голова.
Стефанія Филипович, секретарка.

Подяка.

Вважаю своїм приємним і невідкличним обовязком отсею дорогою скласти сердечну подяку спеціялістові внутрішніх недуг п. д-рові Остапові Приймі за його дбайливе лікування і приятельсько-участливе відношення до мене підчас одномісячної впертої й настирливої недуги: запалення жовчевого мішочка, получевого з нападами жовчевих камінів та шлунковими ускладненнями.

Одночасно висловлюю свою подяку спеціялістові внутрішніх недуг п. д-рові Маріянові Панчишинові за ласкаву дворазову участь в конзілії та за його цінні лікарські поради.

У Львові, дня 21. січня 1929 р.
1—1 Федір Федорців.

Певний середник до прання - який продається виключно в пачках

Щоби забезпечити клієнтелю від купування фальсифікатів, є звичай витолочувати номенклятуру на кусках мила. Річ природна, що є це неможливо, якщо ходить це о Lux, тому, що умістити назву чи то фірму на кожнім дрібненькім платку є цілком неможливо!

Тому оригінальний Lux, цей найбільш певний, випробуваний і успішний середник до прання делікатних тканин і вовни, продають його виключно в заклеєних ґранатових пачках з написю Lux. Тому вистерігатися всіляких підроблень, жадаючи Lux-у завсіди тільки в пачках з номенклятурою.

Lux-ом можна випрати пречудні, елегантні сукні з делікатних тканин і стрійне шовкове білля. Вовняні сорочки, білля і кафтанички немовлят, як також грубі вовняні коци і всілякі флянельові одяги, прати тільки Lux-ом, а збережуть до кінця і по незчислених праннях мягкість і новий вигляд, о скільки є прані виключно в Lux-і.

Жадати треба Lux-у тільки в пачках.

ПРІБКА ДАРОМ
КУПОН
Прошу о безплатну висилку прібної пачки Lux, що вистане на прібне прання.
Імя і назвисько . . . .
Адреса . . . .
(Просить ся виразно писати.)

L. P. 52—1.

Оголошення переторгу.

Каса Хорих м. Львова розписує переторг офертовий на виконання інсталяції: **центрального огрівання і водопроводів**, враз з механічним уладженням кухні, пральні і дезинфекції **в Санаторії для хорих на чахотку у Львові.**

Переміри повисших робіт, загальні і подрібні умови можна підняти в бюрі Дирекції Каси Хорих м. Львова вул. Браєрівська ч. 8, за оплатою: 15 зол.

Речинець зложення означується на 26-того лютого 1929 р. до год. 11-ої, розпечатання оферт відбудеться того самого дня о год. 12-тій в полудне.

Заряд Каси Хорих м. Львова застерігає собі свобідний вибір між офертами, розділ робіт між оферентів після родів робіт, або ґрупи будинків, взглядно не приняття оферт і розписання нового переторгу.

ЗАРЯД КАСИ ХОРИХ м. ЛЬВОВА.
Львів, дня 22. січня 1929 р. 1311 1—1

ПОСВЯТОЧНІ недиспозиції, знаменито діють мінеральні Води фабрики „Здоровля". „Гірка" вода успішно прочищує шлунок. Жадайте в аптеках. Одинокий найдешевший і найліпший лік! 1284 6-6

КАНДИДАТ адвокатський рутинований, обзнайомлений з провінціональною і трибунальською практикою, самостійно працюючий, з правом субституції негайно пошукує посади концепієнта. Зголошення з поданням умовин слати під адресою: Д-р Іван Луців, канд. адв. в Бродах, канц. д-ра Жовнірчука. 1305 3-3